
1981. FEBRUÁR
kisdobos

Hogy lesz ebből mulatság?

Olyan komoly volt mindenki, amilyen még soha. Érthető. Őrsi foglalkozásunkon eldöntöttük, miképpen rendezzünk magunknak farsangot. Igaz, nemcsak mi mulatunk majd, mert a raj úgy határozott, együtt maradunk. Mi helyeseltük a tervet, mert, sajnos, csak egyszer van farsang egy esztendőben.

Tudtuk, láttuk: a többi őrs is súgott-búgott. Nem maradhatunk le. Mindenképpen ki kell találnunk valami igazán mulatságosat, még hozzá olyat, ami másnak egész biztosan nem juthat eszébe.

— Gyerekek, én kitaláltam! — ragyogott fel Ördög Ildi arca, és kíváncsian leste a hatást.

— Halljuk, halljuk! Aztán majd eldöntjük, kitaláltad-e tényleg, vagy csak azt hiszed — fordult hozzá Szakács Laci, nem azért, mintha nem bízott volna Ildiben, hanem, mert ők ketten mindig ugratják egymást.

— Ha sokat beszéltek, soha nem tudjuk meg, kell-e még gondolkodnunk, vagy nyugodtan elkezdhetjük a megtalált ötlet kiköltését — szellemeskedett Máris Terka.

— Akkor először neked kell elhallgatnod — kapcsolódott a beszélgetésbe Kis Szilvi.

— Mondd már, mit találtál ki, különben reggelig is elfecserésznek a lányok! — zendült meg Asztalos Tomi hangja.

Ildi jókedve, ha lehet, még fokozódott.

— Tudjátok, az osztályfőnöki óra adta az ötletet, így hát nem egészen igaz, hogy én találtam ki. Arra gondoltam, felhasználhatnánk, ami ott kiderült.

Megint csend lett. Nem nagyon értettük, miről beszél. A legutóbbi osztályfőnöki órán mindenki leírta, kit szeret a legjobban a rajból és miért. Aztán meg azt, kit szeret legkevésbé. Természetesen azt is indokolnia kellett. Érdekes lett a végeredmény. Szinte az egész osztály azonos véleményre jutott. Két lány és két fiú került a népszerűségi lista élére. Másik két gyerek pedig, egy lány és egy fiú a népszerűtlenségben jeleskedett szinte valamennyi gyereknél. A raj tagjai tehát jól ismerik egymást, és amikor véleményt mondanak, akkor nagyjából azonos mércét is használnak. Ez jó, de hogy lesz ebből farsangi mulatság?

— Közülünk ketten elvállalnák a nem-szeretem gyerekek szerepét. Én leszek a lány, ha akarjátok. Úgy próbálom majd alakítani a figurát, hogy kedves, mulatságos legyen. Ezzel talán a lánynak is segíthetnék, mert a jóízű, közös nevetés már fél siker. Út a népszerűség felé. A többi a lányon múlik, farsang után. A legrokonszenvesebbeket is eljátszhatnánk. Egy kicsit fontoskodva, eltúlozva jó tulajdonságaikat. Olyan paródia-formán, mint a tévében a hírességeket szilveszterkor. Akiket szeretnek, sőt, szeretünk, azoknak nem fog megártani. Ha ügyesek vagyunk, senki nem neheztel meg. Egymással is versenyezhetnénk. Ki tud úgy megjelenni a farsangi mulatságon, hogy már a külsejében is hasonlítson arra, akit alakít. Bármit felvehet, de az arcát el kell takarnia.

Itt Ildi szünetet tartott, aztán, nem kételkedve ötlete sikerében, könnyedén megkérdezte:

— Mit gondoltok, hogy festünk majd a bohócok, ördögök, űrhajósok között?

— Prímán festenénk, az biztos, csak éppen nem vagyunk színészek. A kutya se ismer ránk, nem hogy a raj.

A kishitű megjegyzést Kovács Kriszti eresztette el.

— Megpróbálhatjuk. Ne szóljunk senkinek! Gyűjtögessünk jellegzetes mozdulatokat, beszédfordulatokat. Minél többet és minél jellemzőbbeket találunk, annál biztosabb a siker. A farsangon meg már csak játszani kell. Én azt hiszem tudunk játszani, ha nem is úgy, mint a színészek. Úgy, ahogy a hangulat diktálja.

Megállapodtunk abban is, hogy farsangig még háromszor találkozik az őrs. Addig a jelmezeket és a szerepeket minden részletében megtervezzük.

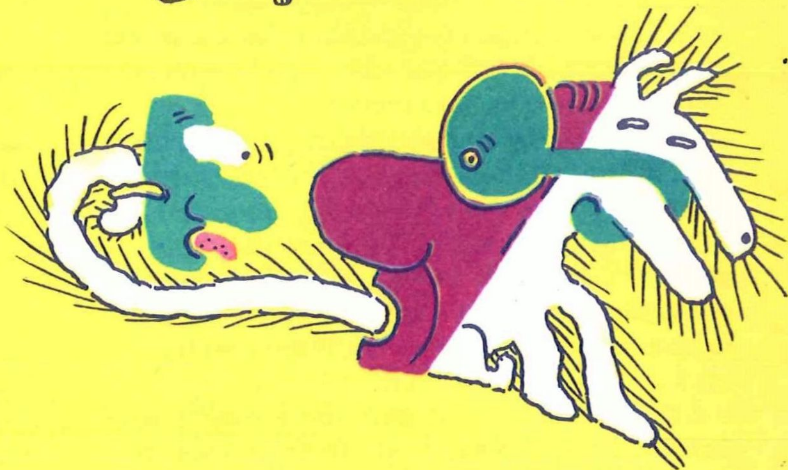
A gyerekek nagyon belelendültek a gyűjtögetésbe. Figyelik a megformálandó alakokat. Minden mozdulatukat lesik. Némelyikük még óra alatt is vizsgálódik. A szemrevételezett gyerek pedig csodálkozva néz hátra, aztán megtapogatja a köpenyét: csak nem ragasztottak rá valami feliratot? Vagy egyszerűen leporolja patyolattiszta ruháját, gondolván: biztosan falas lettem valahol, azért néznek annyian.

Máris Mária őrsvezető

Farsangnapi kutyabál

De érdekes volna,
ha kutyabál volna,
s farsang napján
minden kutya
bálba kutyagolna.
Nagy kutya is,
kis kutya is,
kit csíp még a bolha.

Komondor kényelmes,
lassú táncot ropna,
Puli Pali csárdást,
ahogy meg van írva;
sötét szőre, bozontja
a szemébe lógna.
Csau csacsacsázna,
a foxi bokázna,
a többi vén kutya meg
leülne a hóba.

Csodakutya

Ha hiszitek,
ha nem is,
volt egy kutyám
nekem is,
piros volt az orra,
lapulevél nagy füle
lelógott a porba.

Csuda egy kutya volt:
holdsugáron
lovagolt,
s csillagfejű csikókat
terelt udvaromba.

Csodálkoztok?
Elhiszem.
Nem láthatta
senki sem.
Fénykép sincsen róla.
Én is csak egyszer láttam,
úgy álmodtam róla.

Birkás Ákos rajza

Józsa Teréz

Párducika

— Hát ez meg mi? — csaptam össze a kezem.

— Kiscica. Az én kiscicám — felelte szelíden Teréz, és a szemembe nézett.

Sokszor megbeszéltük már, hogy nem tarthatunk állatot. A lakásunk kicsi, kényelmetlen, az udvar meg közös és szintén tenyérnyi.

Teréz gyakran lázadt. Végigpróbálta az ellenszegülés valamennyi módját, a türelmes kérleléstől a dühös sírásig. Hiába. Se madár, se hüllő, se közönséges háziállat nem költözhetett be hozzánk.

Állt Teréz a nyitott ajtóban. Egész testével óvta a tenyerén nyugvó kis szőrpamacsot, de a tekintetét elszántan rám függesztette, és a nyolcévesek könyörtelenségével szemlélte a kihívás hatását.

— Most mit tegyek? — tépelődtem, míg szótlanul farkasszemet néztünk. — Miért ilyen makacs ez a lány? Miért ennyire értetlen?

Tanácstalanságomban a macskára néztem. A csöppnyi bűnbak, persze, hallgatott. Mit sem tudott a kettőnk háborújáról, mégis eldöntötte a csatát, amint megjelent. Mert könnyű tiltakozni bármilyen állat befogadása ellen, amíg a befogadást és az állatot is csupán feltételezzük. De szörnyű nehézzé válik, mihelyt egyetlen valóságos kiscica lép színre a maga fényes kis bundájában, a maga gyanútlanságával. Az én hadállásomat, minden esetre, lerombolta.

— Mutasd magad, te ördögfióka! — vettem el lányomtól a jövevényt.

— Kislány. Ha megnő, neki is lesz kiscicája — örvendezett Teréz.

— Persze, nőstény. Azért dobták ki.

Letettem a kis szőrmókot. Ő tüstént megpróbált felugrani a sámlira, de a csiszolt fában nem tudta megakasztani a körmét. Bölcsen belátta: jobb, ha egyelőre a lábtörlőre kuporodik.

— No, onnan legalább nem esik le — mondtam.

Teréz hálásan rám nevetett.

— Milyen nevet adjunk neki? — rukkolt elő kisvártatva.

Egyáltalán nem könnyű elnevezni egy csöppnyi, mocorgó idegent, akiről még nem tudni, albérlő lesz-e vagy családtag.

— A Kormos név túl szokványos. Varjú sem lehet, mert azt meg csúfolkodásnak tekinthetné.

— Legyen Párduc — döntött hirtelen Teréz.

— Legyen. Fekete is, ragadozó is. Ugrani meg majd megtanul.

Teréz, miután nevet adott a cicájának, a babakocsijából az ágyneműt is neki adta. Lefektette Párducot, betakargatta. A macska meg se moccant a paplan alatt.

— Elég furcsa szerzet ez a Párduc — jegyeztem meg —, a háziállatok általában nem kedvelik a bebagyulálást.

Párduc mindig szívesen játszott. Ha Teréznek kedve támadt, bepelenkázta. A fodrászosdiban Párduc volt a vendég, aki nem unta meg a fésülést, frizuraigazgatást. Övé lett a babakocsi is. Teréz mint gyermekét tolta el hozzám a konyhába, vendégségbe. Párduc olyankor mellső lábát lazán az ágyneműre ejtette, farkát pedig megadóan lógatta. Addig maradt így, amíg, véleménye szerint, maradnia illett. Aztán erőteljes faroklendítéssel közölte, hogy ő már nem játszik, és kiugrott a kocsiból.

— Nahát, szomszédasszony! A maga kisbabája csodagyerek.

— Igen, tudom. Kéthónapos kora óta ki-be ugrál a kocsijából. Sőt, beszélni is tud, csak most nem akar.

Így beszélgettünk, közben meg kínálgattam vendégeimet, míg mindannyian rá nem untunk a játékra.

Ha nem értünk rá, Párduc addig vonta láthatatlan, bűvös köreit a lábunk köré, addig sétálgatott körülöttünk, míg valamelyikünk észre nem vette. Megsimogattuk, szóltunk hozzá, aztán akár el is küldhettük. Engedelmeskedett.

Párducnak egyetlen nagy hibája akadt, bár igazán nem tudom, felróhatjuk-e neki: nem kedvelte a könyveket. Ha Teréz olvasott, perceken belül az asztalán termett, és végighasalt a könyvén.

— No, most olvass, ha tudsz! — gondolta elégedetten, és dorombolt, dorombolt, hogy tíz méternyire is elhallatszott. Teréz nevetett, gyengéden megveregette Párduc farát, ahogy a lovakét szokás, kinyitotta az autós-fiókját és így szólt:

— Válassz, Párduc, melyikkel játsszunk?

Párduc odakocogott, mintha nem lenne sürgős és fontos a dolog, pedig pontosan ezt akarta. Mellső lábait a fiók szélére tette, fejét hosszan előre nyújtotta, egészen bele a fiókba, majd egyik lábával kihalászott egy kisautót.

— Ezzel? Jó! — simította meg a kúpászkodó macska hátát Teréz, és már gurította is az autót végig a szobán. Párduc utána. Megállította, megfordította, aztán, mint a rutinos teniszjátékos, megsuhintotta. Az autó száguldott vissza Terézhez.

Amikor Párduc hozzánk költözött, még nyár volt. Mire elérkezett a tél, úgy láttuk, korszerű műveltséggel rendelkezett, a legteljesebb összhangban a külvilággal. Néha ugyan szófogadatlankodott, de nem csacskaságból. Olyankor egyszerűen mást akart, mint mi. És közben nőtt, nőtt, szüntelenül erősödött és derekasan dolgozott. Rendszeres őrjáratokat tartott a padláson, pincében és a környék fáskamráiban. Kíváncsiságból-e vagy kötelességtudásból? Nem tudtuk meg Párductól, de az biztos, hogy a legkeményebb hidegben sem mulasztotta el. Ráadásul még el sem tüsszentette magát, amikor reggelente behozta hideg bundáját egy kis melegítésre.

— Hol talál éjszakai szállást ebben a szörnyű hidegben? — kérdeztem egy reggel Terézt.

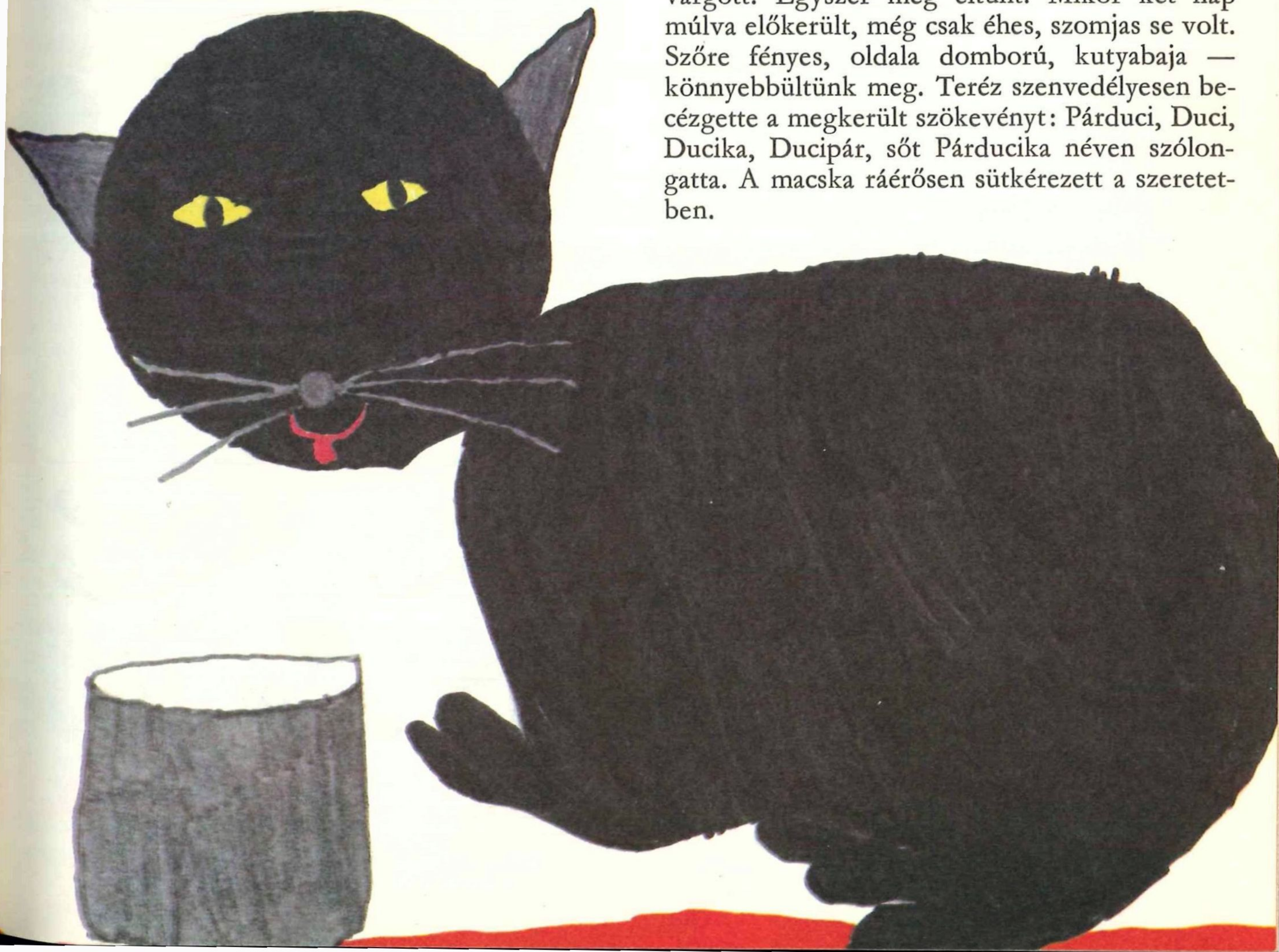
— Nálam — felelt az apja —, nem volt szívem kitenni. A székemen alszik. Hajnalban felébreszt, kikéredzkedik. Sokkal szelídebb, mint a vekker.

— Nahát, apa! — harsogott Teréz. — Te igazán rendes ipi-apa vagy. Tudod, én is sajnáltam, de anya...

Itt szándékosan abbahagyta, sejtelmesen apjára pillantott, majd pajkosan rám. Nevettünk.

Attól kezdve a macskakivitel is szertartássá vált nálunk. Úgy éjféltájt, mikor Teréz már rég az igazak álmát aludta, és én is elhelyezkedtem ágyamban az éjszakai olvasáshoz, lányunk ipiapája felébresztette a lábamnál szundikáló macskát. Hanyagul a vállára vetette, mint valami stólát. Még fordult a szobában egyet-kettőt, betolt egy fiókot, megkereste a kulcsát, megigazította Teréz takaróját. A macska ezalatt lógott a magasláton. Néha súgott valamit ipi-apa fülébe, de ha túl álmos volt, meg se mukkant, s mire a falépcsőn leereszkedve a másik szobába ért, újra elszunnyadt.

Tavasszal Párduc némileg megváltozott. Csavargott. Egyszer meg eltűnt. Mikor két nap múlva előkerült, még csak éhes, szomjas se volt. Szőre fényes, oldala domború, kutyabaja — könnyebbültünk meg. Teréz szenvedélyesen becézgette a megkerült szökevényt: Párduci, Duci, Ducika, Ducipár, sőt Párducika néven szólongatta. A macska ráérősen sütkérezett a szeretetben.

— Ez a Duckó hízik — állapítottam meg. Szóltam is Teréznek:

— Párduc rendellenesen kövér.

— Kiscicája lesz. Az nem rendellenes — világosított fel a lányom. — A Csepregi néni Szöszi cicájának is ilyen az oldala, és a Csepregi néni azt mondta, a Szöszi szülni fog.

Teréz felkapta a macskát és átfutott vele Csepregi nénihez, nézze meg, mikorra várhatjuk a kölyköket.

— Május végére — közvetítette a szemle eredményét.

És valóban. A gyermeknapon — miután Párduc hosszas rábeszélésre hajlandó volt a padláson maradni bélelt lavórjában — macskáink száma megnégyszereződött.

Teréz elhatározta, hogy mindhárom kölyköt felneveljük. Mi, persze, megint másképp határoztunk. Csak nem tör ki újból a háború? — aggódtam. Nem tört ki. Lányunk beleegyezésével sikerült gazdát szereznünk a kölyköknek. De azért béke sem lett igazán: egy délután Teréz szikrázó szemmel vágta a sarokba iskolatáskáját.

— A Csepregi néni gonosz! Soha többé nem megyek át hozzá! Megölte a Szöszi kiscicáit — kiabálta sírva, gyűlölettel.

Magamhoz öleltem a lányomat. Ringattam, mint totyogós korában, majd megkockáztattam:

— Csepregi néni nem gonosz. Jól ismered, szereti az állatokat.

— Hogy tudta megtenni!? — zendített rá újból Teréz.

— Hány macskája van?

— Csak három. A Szöszi, a Csiki és a Cigány.

— Csak? Hiszen az sok. Hidd el, egy is elég. Így van.

— Nagyon rosszul van! Nagyon. Szegény kiscicák! — és megint elcsuklott a hangja.

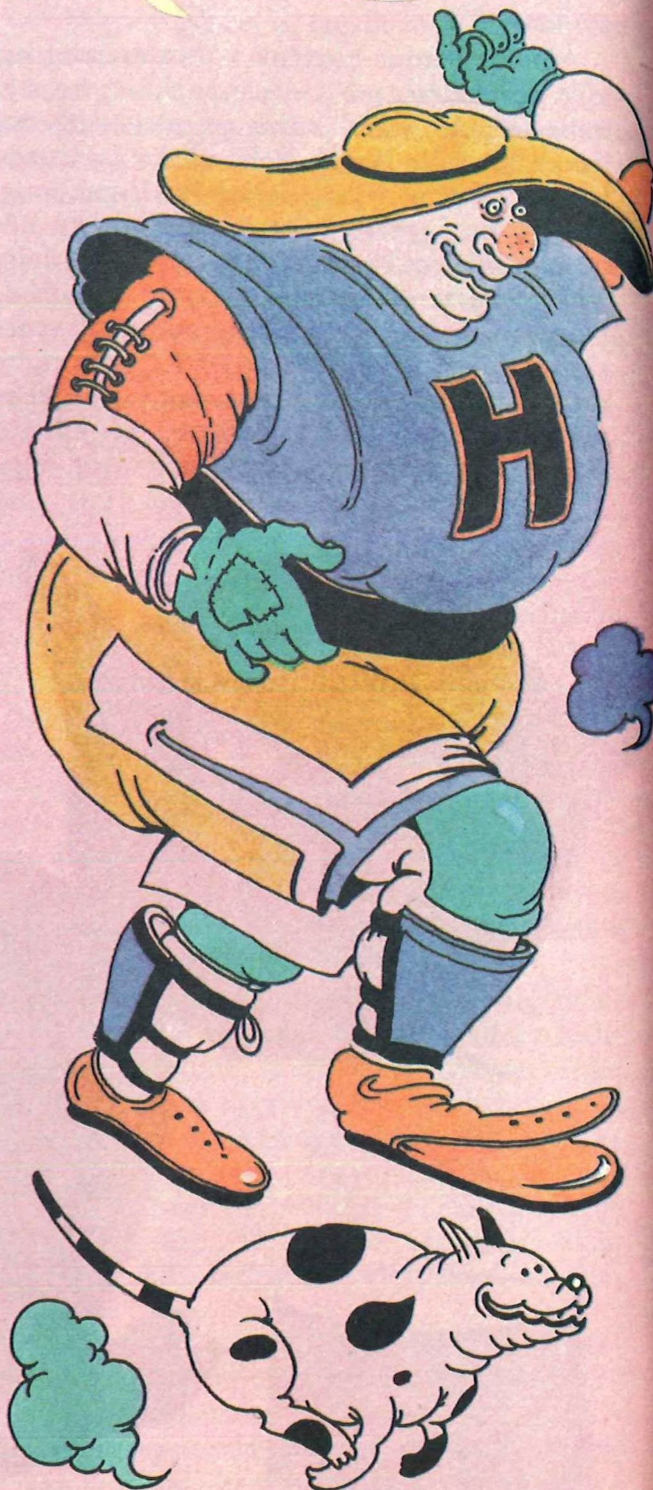
Már nem is Csepregi nénire haragudott. A világot érezte szűknek és szegénynek. A sámlira zöttyent, könyökét a térdére támasztotta, és fejét lehajtva befogta tenyerével a fülét. A fal felé fordult, senkiről, semmiről nem akart tudni.

Egyszerre csak ott állt előtte Párduc. Mikor és honnan jött elő, nem tudom.

— Téged meg mi lelt? — kérdezte elképedten, tágra nyílt szemével.

Választ nem kapott, hát gondolt egyet, és egész testével nekidőlt Teréz lábának. Ő kicsit felemelte a fejét, meglátta a macskát, és lassú mozdulattal ölébe vette. Nem nézett rám. Restellkedett, amiért legszívesebben elnevette volna magát.

Gyárfás Endre
HENCIDAI meg BONCIDAI

Élt egy óriás Hencidán,
egy másik meg Boncidán.
Így töpreng a hencidai:
— Ki lehet a boncidai ?
Átmegyek már, és megnézem:
mer-é megbirkózni vélem.

El is indult kedd reggel,
hétmérföldes léptekkel
hegyen-völgyön ballagott át,
s elérte az óriásportát.
Boncidai épp ebédel
— sárkánysültet nádmetélttel —
s hallja ám, hogy mennydörög.
Kikukkant a kulcslyukon,
s akkor látja, úgy bizony,
hogy nem is a menny dörög:
óriáscsizma dübörög!
Odaszól az asszonyának:
— Hé, te, anyjuk! Nagy a bánat:
verekednem kell, pedig hej
nagyon elteltem a sülttel.

Szól az asszony: — Semmi, semmi!
Nem kell mindjárt ölre menni.
Bízd csak ide! Majd meglátod:
menekül az óriásod.
Bújj az ágyba! Húzd magadra
a dunnát... a szakálladra!
Gőgicsélj, mint apró gyermek!
Majd beszélek én helyetted.

Így is történt. Ezalatt
Hencidai beszaladt,
már az ajtón matatott,
s nem találván lakatot,
nyomban dörömbölni kezdett.
Szól az asszony odabent:
— Nem lesz immár soha csend?
Felébred a pöttöm gyermek.

Belép... s mit lát Hencidai:
az ágyban egy „kisbaba" rí.
De micsoda kisbaba?!
Akkora, mint ő maga!
Felsóhajt a jövevény:
— Jajj, minek is jöttem én?!
Ha ilyen nagy a baba,
mekkora hát az apa?!
Ha az engem megfricskázna,
visszaszállnék Hencidára.

Megfordult és hanyatt-homlok
a mezőknek nekirontott,
fulladozva, sőt köhögve
állt meg otthon Hencidán.
Ezalatt meg henteregve,
hét határra mennydörögve,
hajladozva, hanyatt dőlve
hahotáztak Boncidán.

Békés Rozi rajza

Kristina Brenkova

Igaz mese az apámról

Andrej hazajött az iskolából és anyja szemébe nézett.

— Feleltél?

— Nem.

— Verekedtél?

— Nem.

— Intő...?

— Nem.

Az anya elhallgat, szeme sarkából figyeli fiát és magában megállapítja: „A gyerek arca lángol, csak nem lesz beteg..." Hangosan meg így szól:

— Gyerünk kezet mosni, hogy az iskolai bacilusok helyet adjanak az otthoniaknak.

Meleg vízben, szappannal és kefével jól ledörzsölte Andrej kezét.

Este Andrej korán bújt az ágyba, és lázasan csillogó tekintettel kérte anyját, hogy üljön az ágya mellé.

— Mama, igaz mesét mondok neked az apámról. Apa partizán volt. Éjféltájt indult a partizánokhoz Ljubljanából, s magával vitt tíz begyulladt fiatalt. Átúszott a Száván, mert ellenséges őrség volt a hídon. Elsőrangú úszó volt. Minthogy nem tudtak mind úszni, egyeseket ő vitt át a hullámokon. Így értek a partizánokhoz. Soha nem félt. Minden harcban ő támadott elsőnek.

Később a partizánok generálisa felderítőbe küldte.

— Te vagy a legbátrabb elvtársunk. Menj a faluba és hozz adatokat, tudnunk kell, megtámadhatjuk-e a megszállók támaszpontját. Válassz még két elvtársat — mondta a parancsnok.

— Egyedül megyek — felelte apám. — Biztosabbnak érzem magam, és részletes jelentéssel térek majd vissza.

A generális tudta, és mind tudták, hogy apám azért utasította vissza a kíséretet, mert halálos veszélybe indult. Azt is tudták, hogy az egész csapatban egyedül az apám olyan hős, aki képes végrehajtani ezt a veszélyes feladatot.

És apa elment. Nem akart civilbe öltözni, partizán uniformisban ment és minden adatot megszerzett. Este, visszatérés közben, az erdő szélén egy elhagyatott házhoz ért. Apám tudta, ez a ház a partizánoké. A házban nem volt más, csak egy velem egykorú kisfiú. Meleg tejjel, kenyérrel kínálta apát.

Ekkor apa az ablakon keresztül észrevette, hogy a házhoz németek közelednek. Erre így szólt a fiúhoz:

— Fuss, fuss az erdőbe. Két óra szaladás után másszad meg a hegyoldalt, ott találod a mieinket. Jelentsd a következőket.

Elmondott mindent, amit a partizánoknak feltétlenül meg kellett tudniuk.

— Én fedezem az utadat. Rohanj.

A fiú a hátsó ajtón menekült. Apám pedig az ablakhoz lépett és várt.

A németek lassan, előreszegezett géppisztollyal közeledtek.

Most pedig, mama, nem mesélem el, milyen volt apám utolsó éjszakája. Megijednél és becsuknád a szemed, mint a moziban, ha bokszolnak vagy lövöldöznek az amerikai filmekben. Reggelig tartotta fel a németeket, akik új erősítést kaptak a faluból. A partizánok segítségére ő nem számíthatott. A kisfiú útján jelentette nekik, hogy ezer fehér és német tartózkodik a faluban.

Másnap eltemették. A német tiszt vezényelte a díszlövések sortüzét.

— Soha nála bátrabb embert nem láttam — mondta a német tiszt, akinek félszemét fekete kötés takarta.

— Ez az igaz mese az apámról — mondta Andrej anyjának.

— Fiam, most lázat mérünk, és utána alvás.

— Nem, nem mérünk lázat, és nem akarok aludni.

A lázát valóban nem mérték meg, a lázmérő nem volt a tokjában. Andrej vegytani kísérletei során elhasználta a higanyt. Az anyja fia mellett ült, kezében tartotta annak nyirkos kezét, amíg el nem aludt.

Ekkor halkan felkelt, az ágy fölé tekintett, a falra, ahol díszes fapajzs lógott, egy bronzsisak az első világháborúból, egy hosszú nyílvessző és régi gázmaszk.

Tekintetével végigsimogatta Andrej éjjeliszekrényén a partizán emlékekről szóló három könyvet, és elcsavarta a villanykapcsolót.

Szlovénből fordította: Bácski Anna

Ivan Goran Kovacsics
Horvát költő

Fügésnéni a tengerpartról

Néni, öreg, áldott!
Hogy törte a hátad

A fügés, nagy puttony,
Míg jöttél az úton

Mézízű gyümölccsel,
Cukorbelű zölddel!

Otthagytad a tengert,
S lábad utakat lelt

Fel a nagy hegyekbe,
Hozzánk, gyerekekhez!

Szívrepesve vártunk!
Lisztet kunyoráltunk

Otthon, s babot, égi
Árudra cserélni . . .

Óh, dús meseputtony,
Kis, fekete asszony,

Csáb éj-nap, igézet
Voltál, s nagy ígéret!

Bámultunk volna, ha
Koldusnak mondanak:

Mi, sok hadigyermek,
Tündért láttunk benned . . . !

Szabó Lőrinc fordítása

Görög Júlia rajza

L. Kapuvári Lídia

Füstkarikák

Egyelőre cseppet se volt fehéren-puha az idei tél. A hó csak nem akart esni; minden kopár maradt, nedvesen hideg, borús és barátságtalan.

Az autóbuszmegállóban metszően fújt a szél, az emberek fölhajtották a kabátgallérjukat, és arcuk olyan mélyen rejtették sáljukba, mint szunyókáló madarak a fejüket, tolluk közé.

— Ha féllábra állnának, olyanok lennének, mint a pelikánok! — súgta Balázs Zsolti fülébe. Zsolti nem volt egészen biztos benne, hogy milyenek a pelikánok, de erről jobbnak látta nem szólni, inkább szakértelemmel méregetni kezdte az ácsorgókat. Közben megérkezett a busz. Az emberek lökdösődni kezdtek, morcosan kapaszkodtak föl rá. Zsoltiékat is majd fölborították. Anyának végül mégis sikerült egy ülőhelyet szereznie, pedig mire mindenki fölszállt, anynyian szorongtak a kocsiban, hogy ha valaki elengedte volna a táskáját, hát a táska a helyén marad, mert nem lett volna hová leesnie...

Zsolti Balázzsal közösen kuporgott egy ablak melletti ülésen, és pislogva figyelte a buszban fölfölcsapó veszekedést. Hol az egyik néni sikította, hogy ne tapossanak a lábára, hol valamelyik másik, hogy letépték a kabátgombját. A férfiak pedig, ha lehet, még haragosabbak voltak. Olyan csúnya dolgokat kiabáltak egymásnak, hogy Zsolti, aki óvodás volt, arra gondolt, biztosan egyik bácsi sem járt óvodába, különben már rég leszoktatták volna őket az efféle beszédről, ott annyi fekete pontot kap ilyesmiért az ember...

Hanem végül is a veszekedés hallgatását is el lehet unni. Egy idő után semmi változatosság se marad benne. A kisfiúk is újabb szórakozás után néztek. Igen ám, de mivel lehet játszani egy tömött autóbuszon? Még az ablakon se látni ki, mert csupa zúzmara! Zsolti odanyúlt, hogy letörölje, de a jég keményen ráfagyott az ablakra, így csak egy soványka vonalat tudott húzni belé. Zsolti azonban nem csüggedt, és a vonalak rendre gyűltek egymás mellett. Balázsnak megtetszett a dolog, és most már ő is hozzálátott a vonalazáshoz.

— Ez egy kerítés — magyarázta Zsoltinak.

— És mögötte nagy fa nő! — tódította Zsolti, miközben belekarcolta a jégbe.

— Itt a fa mellett meg egy ház! — mondta Balázs, s már rajzolta is.

— A kéménye pedig úgy füstöl, mint egy gőzmozdony! Bzzzzz! — mondta Zsolti, és karikázva rajzolta hozzá a füstöt. Az ülésük melletti ablak már egészen tele lett a jégbekarcolt füstkarikákkal. A füst azonban tovább tekergett, el, a másik ablakra, az előttük ülő elegáns hölgy füle mellett, aki megbillent róka-kucsmáját igazgatva idegesen hátrafordult, és gondosan festett, hideg szemével olyan dühös pillantást vetett Zsoltira, hogy attól a kisfiú arcáról akkor is lehervadt volna a füst-eregetés boldog mosolya, ha egy szót sem ejt már hozzá. A hölgy azonban nem tartotta ezt elegendő fenyítésnek. Még néhány nagyon barátságtalan gorombaságot is sziszegett, félig Zsoltinak, félig anyának szánva. Zsolti nem mert anyára nézni. Megszeppenve engedte le a kezét. Balázs viszont várakozóan anyjukra emelte szemét, és nem értette, hogy miért hallgat, miért nem mondja meg a magáét ennek a felfuvalkodottnak, ennek a... ennek a gonosz mostohának a Hófehérkéből!... Hétéves fejével nem tudta, hogy anyának igaza van, amiért nem szól semmit, mert az ilyen mostoha-félékre kár a szót vesztegetni. Balázs csak a keserűséget érezte a torkában, azt hitte, hogy anya fél a rókakucsmástól, a tehetetlenséget érezte, hogy ő még nem felnőtt, és nem tud elégtételt venni anyáért meg az öccse könnyeiért. Egyszerre azonban átváltott az arca, s kaján huncutsággal rajzolni kezdett az ablakra, egészen a kucsmás szépség füle mellett.

— Nézd, Zsolti! — bökte oldalba az öccsét. — Itt a ház mögött tartják a kukákat! Három kukát! Látod, mindnek nyitva van a teteje, és olyan, de olyan büdösek, hogy a közelükben majd elájul mindenki! — harsogta Balázs elégedetten, és jelentőségteljesen a kucsmás nőre pillantott.

A buszban ekkor már mindenki őket figyelte. És most itt is, ott is halk nevetgélés kelt, akár a tavaszi szél.

A mögöttük ülő bácsi hirtelen barátságosan megérintette Zsolti vállát.

— Alighanem megfordult a szél — mondta —, mert most felém fújja a füstöt a kéményedből —

azzal zötyögő, nehézkes mozdulatokkal rajzolni kezdte a házikó felől a karikák sorát. Zsolti fölemelte könnytől maszatos arcocskáját, és ahogy szaporodtak a suta karikák az öreg bütykös ujjak nyomán, valahogy megnyugodott. Kinyújtotta apró kezét, és a bácsi ablakára rajzolt néhány hatalmasra nőtt virágot. Aztán fölágaskodott, és úgy dolgozott tovább, amíg egy ákom-bákom napocska nem mosolygott le az ablak sarkából.

— Ó, kisütött a nap! — örvendezett meg a bácsi, azzal tréfásan meglazította magán a sálat, mint akinek melege lett.

— És ez a tavaszi szél! — tódította —, hogy bodorítja a füstöt! Igaz, asszonyom? — fordult a mögötte ülő madárkarebbenésű nénikéhez, miközben a füstkarikákat már annak az ablakára szaporította.

— Bizony! — bólintott hamiskásan a néni, és átvette a bácsitól a karikázást. Meggörbült, vékonyka ujjai ügyesen szaladtak a jégen, mintha sebesen villogó varrótűvel öltögetne valami hatalmas hófehér vásznon. Aztán a mögötte ülő szakállas fiatalember vette át a füsteregetést, és rajzolt hozzá még nyuszit meg cicát is... A füst pedig körbe tekergett a buszablakokon, és nemcsak a füst, hanem a madarak, fenyőfák, kutyusok, kisrókák meg emberkék és újabb házikók meg újabb óriásira nőtt virágok tarkállottak mindenütt. És már senki sem volt ingerült meg rosszkedvű. Nevetve dicsérgették egymásnak a napsütést.

A róka-kucsmás a következő megállónál leszállt. A lépcsőről még megsemmisítő, jeges pillantást lövellt az utasokra, de hiába, mert senki sem törődött vele. Ahogy leszállt, szinte nyomban beleolvadt a téli este sötétjébe.

A kivilágított autóbusz barátságosan döcögve tűnt el a kanyarban. A kiürült megállóban a rókakucsmás fázósan húzta összébb magán a szőrmegallérját. Várta a következő buszt. Egyre fázósabban toporgott, pedig a szél már egy ideje elállt, és a pislogó utcai lámpák körében keringve perdültek meg az első hópihék.

Szőnyei György rajza

Hány fecske csinál nyarat?

— Képeslapot kapott, szomszédasszony?

— Kaptam bizony! Még a nagymamának is írt a lányom, meg a kistestvérének! Pedig az alig négy hónapos!

— Mi két lapot kaptunk a gyerekektől. Szép az a Sárospatak, és a kirándulásuk jól sikerült.

— Azon csodálkoztam, — fogta halkabbra a szót az idősebb asszony — hogy máskor minden pénzt, amit útra kap a lány, elkölti. Kis trombitára, falra való semmire sem használható vicik-vacak bazárárura, műanyag huszárra, kisautóra. Most meg hazahozta érintetlenül, s azt kérdezte tőlem, hogy az az övé-e?

— Az enyém ugyanilyen — bólogatott a másik asszony — úgy rakja a pénzt az élére, hogy a múltkor megkérdeztem, vajon máris kocsira vagy házra gyűjt-e?

— És mit mondott?

— Azt, hogy nyaralásra! Mert mennek megint valamerre. Tavaly Lengyelországban voltak. Szépen sikerült út volt, nem mondom. Most is terveznek valami utazást...

— Azt mondják, ne költsünk rájuk. Megszerzik a rávalót.

— Szó, ami szó, így van! Kitalálták, hogy a gyógyszeres üvegeket visszaveszi a patika, és egész délután ezeket áztatták, meg mosták.

— Ősszel, emlékszik-e, amikor csipkebogyót szedtek? Kint jártak a Tehéntáncnál... tudja, ahol vagy száz esztendeje a musttól megrészegedtek a tehenek, s úgy ugráltak, mintha táncolnának... no, össze is karmolta a csipkebogyó a kezüket.

— Hatrongyos felé, ahol az a hat ház maradt meg régről, a többi leégett, makkot vagy mit kerestek... de hát gyűjtenek ők mindent; régi dűlőneveket, szokásokat, köcsögöket, meg történeteket is.

— Az enyim fél délután elüldögél a nagypapa mellett. Faggatja hogyan volt régen, amikor még ő volt gyerek. Mit ettek, mibe öltöztek, mivel játszottak...

— Hogy ki volt az az Emőd vezér, akiről a község nevét kapta?

— Meg igaz-e, hogy Béla király a tatárok elől erre menekült, és a falunk végén egy fa alatt megpihent?

— A mienk éppencsak hazajön, a leckéje máris kész. Aztán a könyvtárba megy, vagy jön az őrs, a barátai.

— Az ám, a Fecske őrs, úgy hívják a miénket. Még engem is megköszöntöttek a nevem napján!

— És a Hamupipőke, meg a Becsület? Az is éppen olyan, mint a fecskék... Nyolc fecske nem csinál nyarat még Emődön sem, kellenek ahhoz a Hamupipőkék, meg Becsület őrsbeliek!

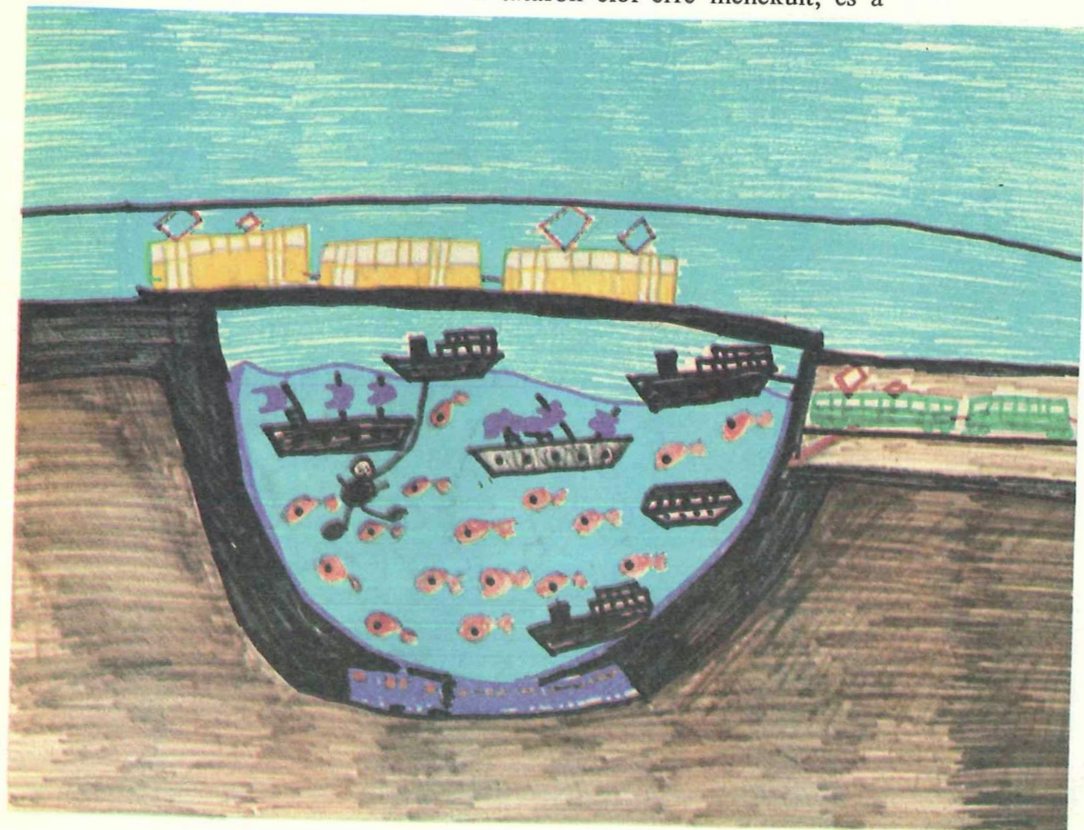
— Kellenek a felnőttek is, szülők, nagymamák, fiatalok, tanárok, meg Marika néni! Kozalek Ferencné!

— Igaza van szomszédasszony! Ő aztán minden szabad idejét a gyerekeinkkel tölti! A kislányuk, a kis Réka már most négyesztendősen úgy gyalogol, akár egy nagy!

— Szóval, szép a képeslap!

— De szép ám! És nagyon örülünk neki! Majd hozza a postás a többit is utána!

Joó Katalin

Margithíd
Retek Norbi
munkája,
Pomáz

Kis kuckó — nagy kaland

— Bemenjek a vasútállomásra? — szólalt meg a vezető.

— Majd visszafelé. Úgyis késtünk — így a kalauz.

A Budapestről Nagyharsányba kocogó autóbusz késése egy ideig mégis megmaradt. A vezető ugyanis, Nagyharsányba érvén, percekre a megállóban feledkezett. Egyszerűen nem akart hinni a szemének, s bizony, magam is így voltam vele. A megállótábla csupa ünneplős, kéknyakkendős lánykát és kisfiút virágzott. Vendégvárókat. Közönséges hétköznap volt: péntek.

Szaporán váltogatták egymást ismerkedő kérdéseink, de még szaporábban a kíváncsi pillantások. A fészekalja kisdobos vezetője Stadtrucker Károly is előkerült, s kacskaringós, vidám menetünk máris a Kossuth utca felé tartott. Ott várt minket egy kis búvóhely. Várta, hogy felavassuk.

Komáromiék portáján ünnepi sürgölődés. Felsorakoztak a Petőfi raj őrsei. Külön kis csoportot alkotott a Komáromi család s a többi vendégszülő, az apróságok, akik még iskolába se járnak, a járási úttörőelnök, a csapatvezető, a rajvezető. Csak a német juhászeb üldögélt közönyös ábrázattal, mint akinek már legalább a huszadik búvóhelyavatásban volt része.

Még néhány pillanat, majd egy nyisszantás, és az olló nyomán szabad a bejárás a házikóba.

Ahányan voltunk, beözönlöttünk. Azonnal megállapítottuk, hogy a búvóhely, bizony, csak egyetlen rajnak elegendő. De, hiszen annak is szánták!

— Azt mondta a kisunokám — mesélte Komáromi nagymama — hogy ők, a tanár bácsival rajbúvóhelyet keresnek. Hát, csak keressetek, mondtam, de őszintén szólva, nemigen tudtam, mit akarnak. Rossz lenne, ha a kisdobosfoglalkozásainkat az iskolában tartanánk meg. Az olyan unalmas. Saját zugot keresünk, még egy pajtával is beérnénk! Így mondta a kisunokám. Én meg kiküldtem, ne beszéljen már annyit, ne tartson fel a dologban. Aztán csak forgattam magamban a szavait. Este azt mondtam az uramnak: adjuk oda a mosókonyhát. Kell nekik, mi meg nem használjuk.

Aztán jött az egész raj. Kiürítették a lomtárként szolgáló helyiséget és kicsiny előterét. Élvezték, hogy kezük nyomán tágulnak a falak. Ez lett a cipekedés jutalma. Sztantics Tamás és Szabó Imre pedig kapta a söprűt és szépen, gondosan kitakarított. A festést-mázolást Komáromi nagypapa vállalta. Még padokat is ácsolt a kis vendégeknek. Aztán újra a gyerekekre került a sor. Takarítottak, majd rajzoltak, kopácsoltak, díszítették kuckójukat.

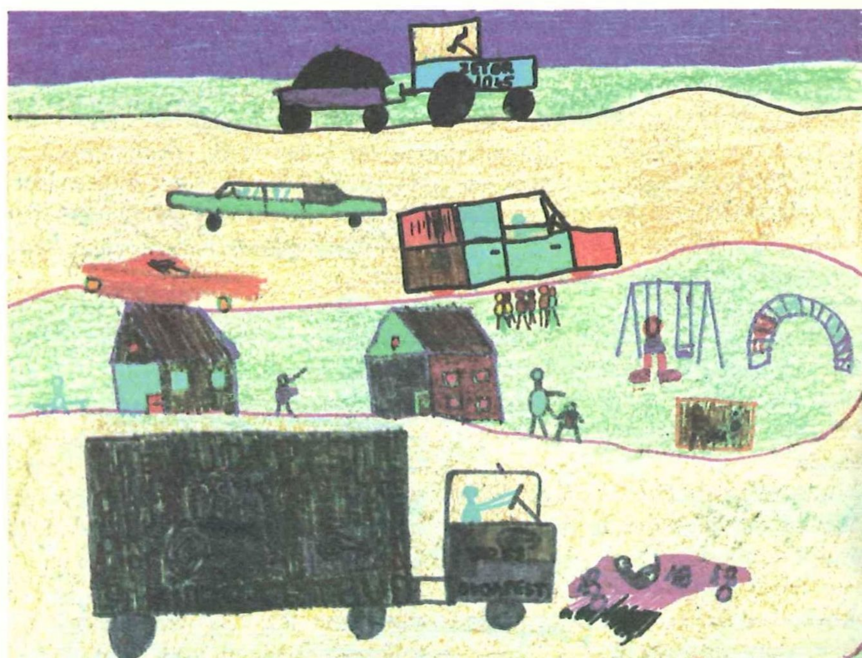
A búvóhelyszerzés nagy kalandjának felidézése közben tekintélyes mennyiségű gyümölcs, sütemény és szörp fogyott el. Kimentünk hát az udvarra ugrándozni, futkározni egy kicsit. Kerezsi Andi édesanyja volt a játékvezető. A nevetés, vidám sikongatás, harcos buzdítás hangjai betöltötték az udvart, bekúsztak a régi ház tornácára, szobáiba. Bebújtak a rajkuckójukba, s még a jó öreg kutyát is kizökkentették közönyéből. Boldogan loholt, csaholt, mikor, mit kellett tennie.

Újra falak öleltek bennünket, meghitt szorosan. A mennyezet is finoman közelebb hajolt, hogy jobban hallja, mint tervezgetnek jövőjükről a gyerekek.

— Meghívjuk az egész testvérrajt — mondták Horváth Gabinak, aki az avatáson egyedül képviselte a siklósi barátokat. — Minden közös kincsünket ide gyűjtjük. Őszintén és nyugodtan beszélgetünk, hiszen itt lehet. A kisharsányi és tótfalusi kisdobosok nekünk újak, mi meg nekik. Most majd összeszokunk. Terveinket, vállalásainkat közszemlére a falra tesszük. Rajzolhat bárki: ha tetszik a rajnak, kiállítjuk a művét.

A zápor elállt. A felnőttek jó része búcsúzott. A rajvezető és tanítványai maradtak. Új játékba kezdtek, amelybe a kicsik is beálltak. A legkisebb a kör közepén forgatta a csaknem két méter magas tanárt, az alig huszonegy esztendős rajvezetőt. Nem akarózott még haza menniük.

Józsa Teréz

Nyári forgalom
Pelsőczi Endre munkája,
Pécs, Egyetem úti Ált. Isk.

Vida Győző rajzai

Segítőtársak

Ez akkor volt, amikor a mesebeli iskolában meghirdették a fémgyűjtést. Ki nyerje meg a versenyt? Csakis a Holnemvolt őrs!

Kerítettünk egy nagy kötelet, meg egy tarisznya elemózsiát, úgy mentünk ki a Rézerdőre. Piroska nagymamája megmutatta, merre van az a kiszáradt rész, ahonnan összeszedhetjük a gallyat.

— Csak vigyétek kedveskéim, amennyit elbírtok!

Hát mi vittük. Cipeltük. Vonszoltuk. Lassan, de biztosan közeledtünk kacsalábon forgó kastélyunk felé. Már láttuk a kakast a torony tetején.

— A rézangyalát! — rikkantotta Paprika Jancsi, amikor megpihentünk a domboldalon.

— Attól függ, kérlek szépen —, okoskodott Hétfejű —, hogy sárgaréz-e, vagy vörösréz-e?

— Nekem mindegy. Egyforma nehéz.

— Te! Hát a kakas miből van a toronyban?

— Az? Sárgarézből!

— Hát, idefigyelj, te nagyeszű! Ha mi hazaértünk, akkor ebből a mi rezünkből, mert ez meg vörösréz, készíthetnek egy másikat is!

— Nem egyet, hanem akár hármat!

— Egyet sem, ha nem érünk oda sötétedésig — hűtött le bennünket Paprika Jancsi.

— Akkor vigyük. — és vittük, cipeltük, vonszoltuk tovább.

Egyre fáradtabban, egyre kevesebb szóval. Először a tréfa fogyott el szánkról, aztán a mérges szavak is. Mire a város határához értünk, már nyögni sem esett jól. Arra figyeltünk csak fel, hogy az utcasarkon, a lámpánál három lakli támasztotta a falat, Fanyűvő, Vasgyúró, és Kőmorzsoló.

— Mi van? Dolgozunk, dolgozunk?

— Látjátok, nem?

— Aztán minek hajtjátok úgy az ipart? Dicsérőt akartok kapni a tanító bácsitól? Vagy most keresitek a fagyipénzt?

Ezt már nem tűrhettem.

— Hát ide figyeljetek! Ebből a rézből lesz az új rézkakas a mesebeli iskola tornyán.

— Mi nyerjük meg a vasgyűjtési versenyt egész Meseországban. Ha hiszitek, ha nem! — lódította Hétfejű.

— Ennek már fele se tréfa! — lökte oldalba Fanyűvő Kőmorzsolót. Vasgyúró rágyújtott egy cigarettára:

— Még, hogy ti nyeritek? Hisz el se bírjátok!

Ezt a csúfolódást nem tűrhette tovább Fehérlófia. Nekivörösödve ugrott eléjük.

— Ha nem bírjuk, nem bírjuk! Ti meg ne csúfoljátok a szegény embert, hanem fogjátok meg az egészet és hozzátok be nekünk az iskolaudvarra. Örüljetek, hogy mi nem ülünk a tetejébe!

Szó nélkül eltaposták a csikket, felemelték a rézerdei rőzserakást (meg se kottyant nekik, mondhatom), és bemasíroztak az iskolaudvarra. Ott aztán kezet fogtak sorra valamennyiünkkel.

— Jól van, no, nem akartunk mi titeket csúfolni! Ha az új rézkakast felteszitek a toronyba, szóljatok, eljövünk és segítünk. Igaz, fiúk?

— Igen, igen — bólogattak a többiek.

— Eljöhettek máskor is —, vette át a szót Piroska — éppen három ilyen derék legény kellene nekünk ifivezetőnek a mesebeli úttörőcsapatba. Igaz?

Bólógattunk. Arra gondoltam, hogy megint Piroska mondott okosat.

A szót tett követte. Fanyűvő, Vasgyúró és Kőmorzsoló máig is a legjobb ifivezető a mesebeli úttörőcsapatban. Csak úgy feszítenek egyenruhájukban. A fémgyűjtő versenyt csakugyan mi nyertük meg!

Trencsényi László

„...hétszer szebb lettem, mint azelőtt"

A pesterzsébeti „Szó és mese" szakkör tagjainak versei
Szakkörvezető: Turcsány Péter költő

Göncöl Ferkó

Göncöl Ferkó elindult
az égből le a földre,
hogy megnézze, milyen
az emberek élete.

Göncöl Ferkó már látta,
hogy itt rá nincs szükség,
mert az emberek élete
már ment nélküle is.

Hátha most már nincs rám szükség,
visszaindulok fel az égre
és ottan tengetem
az én életem.

Dányi Jenő 10 éves

A fa-táncosok

Ez a sok fa olyan mintha
tánCteremben álldogálnának a táncosok,
a táncosok táncolni kezdenek,
a fa törzse — lába, karja — ága,
és a levelei — az ujjai . . .
a kezei átkarolják a másik fát,
az ujjai pedig nagyon szépen mozognak,
és az egyik fa elesett,
s az a fa lány volt,
sírni kezdett, mert jégen esett el,
és többet nem táncolt az a fa,
és utána táncolt helyette egy fakerítés,
s az nem esett el és nagyon szépen táncolt,
de egyszer mégiscsak beáll ugyanaz a fa,
és jobban kezdett táncolni a fakerítésnél,
és sosem esett el.
De egyszer bejöttek a virágok is a fákhoz,
és táncolni kezdtek nagyon szépen,
és egyszer kimentek a táncteremből a fák,
nagyon-nagyon fújt a szél,
már nagyon-nagyon fáztak,
menni akartak a házukba,
megkérdezték a virágok, mehetnek-e ők is?
és azt mondta az egyik fa:
az ő házuk az erdő.
S akkor azt mondta az egyik virág,
hogy nagyon köszönjük, hogy bemehetünk,
és a fakerítés is azt mondta,
hogy menjünk be a házatokba!
És a fakerítés nagy örömmel elkezdett táncolni bent az erdőben,
és mindigcsak álldogáltak-álldogáltak a fák,
és egyszer csak elaludtak,
semmijüket se lehetett hallani,
amikor fújt a szél, ők nem akarták az ujjaikat elengedni,
inkább kisütött a nap,
ennek nagyon örült a fakerítés,
hogy mindig velük élt.

Hatvani Tibor 9 éves

A csoda

Felmászok a falra,
mint a kép.
Mégsem esek le én.
Mindenki néz, engem a képet,
bámulnak engem mint a csodát,
hogy milyen szép.
Néznek-néznek, bámulnak,
egyszercsak le akarnak venni.
Mozogni kezd a kép
és átugrik a falra!
Ámulnak-bámulnak,
hogy ez a kép tud ugrálni!
Körbefognak s meg akarnak fogni,
gyorsan kiugrok és összeszalad a nép.
Sokan a fejüket fogták,
mert összefutottak.
Akkor nevettem, hogy szétszakadt a kép.
Hirtelen odajöttek hozzám
és összeragasztották.
Halljunk csodát:
hétszerte szebb lettem, mint azelőtt.
Sokan megnéztek, meg is akartak venni,
de nem adtak el.

Horváth Ferenc 10 éves

Bocskai és a vitéz hajdúk

BOCSKAI ISTVÁN FIATAL KORÁBAN A BÉCSI CSÁSZÁRI UDVARBAN APRÓDOSKODOTT ZRÍNYI NIKOLÁVAL ÉS ERDŐDY TAMÁSSAL.

2 II. RUDOLF CSÁSZÁR BEFOLYÁSOLHATÓ, HIÚ EMBER VOLT. TÖRÖK ELLENES TERVEI VOLTAK, DE KEDVENC ÓRÁI MINDENNÉL JOBBAN ÉRDEKELTÉK

3 A KATOLIKUS JEZSUITA PAPOK HATÁSA ALÁ KERÜLT

PROTESTÁNSOKNAK, ÚJHITŰEKNEK NINCS HELYÜK AZ UDVARBAN...

4 BOCSKAIT IS ELBOCSÁJTOTTÁK. HAZATÉRT BIRTOKAIRA, SÓLYOMKŐ VÁRÁBA. CSALÓDÁSSAL GONDOLT A CSÁSZÁRRA,

AKINEK FÖLESKÜDÖTT, HOGY MINDENBEN TÁMOGATJA A TÖRÖK ELLEN.

5 1595-BEN A TÖRÖKÖK HAVASALFÖLD ÉS ERDÉLY ELLEN INDÍTOTTAK HADJÁRATOT. AZ ERDÉLYI HADAK BOCSKAI VEZÉRLETE ALATT MIHÁLY VAJDÁVAL SZÖVETKEZVE LEVERTÉK SZINÁN PASÁT, A NAGYVEZÍRT

BÁTHORY ZSIGMOND FEJEDELEM LEMONDOTT. ERDÉLYBEN BÁSTA TÁBORNOK LETT AZ ÚR...
...AKI RUDOLF MAGYAR- ÉS PROTESTÁNS-GYŰLÖLETÉT HARÁCSOLÁSSAL TETÉZTE.

KELL KORMÁ-NYOZNI!
7

AZ ÚJ GENERÁLIS, BELGIOJOSO ELLENEM VONUL! A NÉPET BÁSTÁNÁL IS JOBBAN GYÖTRI! VITÉZ HAJDÚIM! NINCS MÁS VÁLASZTÁS, MINT A HARC!
8
A KISZIPOLYOZOTT ERDÉLYI MAGYARSÁGBÓL, AZ ÜLDÖZÖTT PROTESTÁNSOKBÓL ÉS A SZEGÉNY HAJDÚKBÓL

ÁLMOSD ÉS DIÓSZEG KÖZÖTT SZÉTSZÓRTA A CSÁSZÁRI SEREGET
9
NÉHÁNY HÉT ALATT VÁRADTÓL KASSÁIG BOCSKAI LETT AZ ÚR. 1605 TAVASZÁN A SZERENCSI ORSZÁGGYŰLÉS FEJEDELEMMÉ,...

AZ ORSZÁG FEJEDELMÉVÉ VÁLASZTOTTA.
A BÉCSI ÉS A ZSITVATOROKI BÉKE MEGKÖTÉSÉVEL SEM NÉMET, SEM TÖRÖK NEM SANYARGATTA TOVÁBB A NÉPET.
HAJDÚINAK HAZÁT ADOTT, BIRTOKAIN LETELEPÍTETTE ŐKET.

Dobra verjük

Sérült vörösvércsét találtak a tornyospálcai madártani szakkör pajtásai. Mindent megtettek a gyógyulásáért. Az életmentés mégsem sikerült. Hírt is csupán azért adunk az eseményről, hogy tolmácsoljuk a természetbarátok intelmeit: egyetlen kisdobos és úttörő se háborgassa a madárfészkeket! Ne vegyék ki a fiatal madarakat fészkükből! Tettük nemcsak a természetvédelmi törvény megszegése lenne. Hasznos madaraink védelme mindannyiunk kötelessége.

Szakpróba az úttörőházban és még számos lehetőség kínálkozik a csongrádi úttörőknek és kisdobosoknak. A vásárhelyi Radnóti Miklós Úttörőház falai közt a pajtások kellemes és hasznos időtöltésre lelnek. A dologban az a legremekebb, hogy az érdeklődők mindenről idejében tudomást szerezhetnek. Így aztán természetes, hogy a „Tettekkel nyakkendőnk becsületéért!" jelmondattal indult úttörőévben igen sok kisdobosnak és úttörőnek támadt kedve a szakkörben próbázáshoz.

Farsangi jelmezötletek mellékletünkön. A mellékleten lévő babát kilencféle jelmezzel öltöztethetitek fel. Mindegyikhez fejrevalót is találtok. A kivágáson kívül más tennivalótok nincs, mint a pettyes nyelveket behajtva, ráragjátok a kellékeket a babára és cserélgethetitek a jelmezeket. A bokájánál behajtva a zöld alapon megáll a baba. Több „gyereket" is „kopírozhattok", sokszorosíthattok, így mulatságosabb lesz a jelmezbál. A valóságos farsangi mulatságon, klubnapon is felhasználhatjátok a jelmezötleteket.

Jugoszlávia úttörőszervezete

A soknemezetiségű Jugoszlávia úttörőszervezetét lehetetlen úgy bemutatni, hogy ne emlékeztetnénk a háborúra. Az úttörőmozgalom ugyanis 1941-ben bontakozott ki, amikor a német fasiszták lerohanták az országot. Széleskörű ellenállási mozgalom bontakozott ki ekkor a Kommunista Párt felhívására, amely felszabadító pártmozgalommá alakultát. Ebben küzdöttek szabadságukért szüleik mellett a gyerekek. Az úttörőcsapatok szervezeti felépítése azonos volt a partizán alakulatokéval: zászlóaljból, századból és szakaszból álltak. Vezetőiket maguk választották soraikból.
1942 decemberétől pedig a már felszabadított területeken is létrejöttek az úttörőcsapatok, amelyek a hadműveletek előkészítésében tevékenykedtek. Az 1950-es évek óta az úttörők munkáját közéleti emberek irányítják, segítik.
A csaknem 40 esztendős testvérszervezet úttörőcsapatokból áll. A csapatok iskolánként alakulnak meg és kétféle formában működhetnek. Vagy 30—40-es létszámú pionirközösségek keletkeznek érdeklődési körüknek megfelelően, klub, illetve szakkör formájában, vagy szerveződhetnek iskolai osztályokban, baráti közösségekből.
Az úttörőszervezet tagjai 7—14 éves pionirok. A legkiválóbb 6., 7., 8. osztályos pionirok a Felderítő Szövetségének is tagjai lehetnek. E szövetség legfőbb feladata a természetvédelem és a partizánhagyományok ápolása.
A jugoszláv úttörők törvényét a fogadalom szövegében fogalmazták meg. Ennek megtartását Jugoszlávia nemzeti ünnepén, november 29-én, a köztársaság napján ígéri meg ünnepélyesen az avatandó.
Egyenruhájuk: fehér ing, sötét szoknya illetve nadrág.
Kiegészítői: a vörös nyakkendő, úttörőjelvény és sapka. A felavatottak tagkönyvet is kapnak.
Úttörőjelvényük vörös zászlót jelképez. A zászló bal oldalán a zászló rúdjára a béke olajága hajlik, tetjén ötágú vörös csillag. A zászló vörösében pedig egy leány s egy fiú mellképe látszik, kik úttörőegyenruhájukat viselik. Felül húzódik végig a felirat, amely az úttörők jelszava is Jugoszláviában: A hazáért Titóval — Előre!

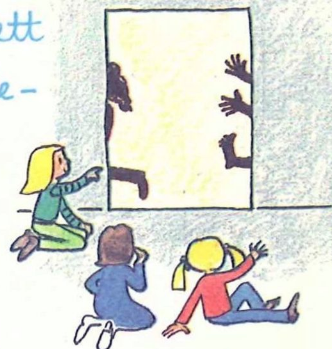
Barabás Éva

A szappanbuborék

Élete percnyi
felfújt csepp csupán.
Csillogó csoda
csöndes délután.
Amikor langyos
lágy szellő rebben,
madár sem röppen
a légben szebben!
Ámuló szemek
kísérik útját.
Szappanos vízből
gyerekek fújták.

Kedves Paprika! Javában áll a farsang. Mi is fogunk jelmezbált rendezni. Csak azon töröm a fejem: hogyan lehetne igazi, rejtözködő jelmezt késziteni! Az a baj, hogy annyira ismerjük egymás kezét, lábát, még a hajaszálát is! Coffi

Vajon akkor is felismeritek egymás kezét, lábát, hajaszálát, ha csak az ÁRNYÉKÁT látjátok??? Paprika

Kipróbáltuk, amit kérdeztél. Egész jó játék lett belőle! Az ajtókeretre felrajzszögeztünk egy lepedőt. Kint a folyosó világos volt, bent meg sötét. Kiment 5 gyerek, s mi az árnyékokból próbáltuk kitalálni, melyik kéz, láb, haj kié. Nem is volt könnyű feladat! De mi köze az árnyékoknak a jelmezekhez? Írj hamar! Coffi

Mindjárt elmagyarázom. Mi ugyanis árnyék-jelmezbált rendeztünk a múlt héten! Ez azt jelenti, hogy a jelmezek árnyként mutatkoztak be, s ki kellett találni, hogy

ki kicsoda. Ehhez persze rettentő nagy titoktartás kellett. Minden őrs külön öltözött fel a folyosón. Volt is nevetés, találgatás! Szegény Pocakot elárulta Csoki, a kutya.

Külön móka volt, amikor a jelmezesek „igaziból" is megjelentek, vagyis bejöttek az osztályba. Akkor derült fény sok titokra. Arra például, hogy ki volt Ló Szerafin. Ló Szerafin nem volt más, mint a te barátod: Paprika

Tudod, mit? Mi is kipróbáljuk az árnyék-farsangot!

Marék Veronika munkája

Kisdobos karnevál. Horváth Csilla 3. o. kisdobos munkája, Bak

Postafiók 100

Januári lapunk középső oldalán közöltük **N. Zsuzsanna** másodikos kisdobos levelét. Ebben, — mint emlékeztek — elpanaszolta, hogy irigyli úttörő korú nővérét, mivel sokat segíthet, dolgozhat. A kisdobosok csak várják azt az időt, hogy úttörők lehessenek, és nem kapnak semmiféle feladatot. Mi közöltük levelét azzal a kérdéssel, vajon mi a véleményetek? Mit tennétek N. Zsuzsanna helyében? Vajon csak az úttörők alkalmasak a komolyabb munkára? Ti mit végeztek? Ötletpályázatra küldött írásaitokból egy csokorra valót közlünk, s egyben válasznak is szánjuk Zsuzsanna panaszára!

„Én azt ajánlom, hogy aki kisdobos, az látogassa meg az öregeket, és az egyedül élő embereket. Mindenkinek juthat feladat, munka. Az idősek közt sok beteg van, meg olyan is, aki magányos és jól esik neki, ha elbeszélgetnek vele. Matyék Csaba őrsvezetőhelyettessel egyik délután elhatároztuk, mi is elindulunk látogatóba. Az őrs együttesen ment. Dolgoztunk is, meg beszélgettünk. A magányosok surágzó öröme árulta el hálájukat. Mindegyikük azt mondta, hogy jöjjünk el máskor is! Ezt minden őrs megteheti." **Végh Erzsébet** kisdobos (Kánya, Fő u. 126. 8667)

„A kultúrfelelősünkkel megbeszéltük, hogy a következő őrsi összejövetelünkre színes képeket vágunk ki és felragasztjuk azokat. Nem mondom, néhány újságot szétnyírtunk, de azt hiszem megérte! Jól jött ez jutalomnak. Ugyanis az a kisdobos, aki valami jót kitalál, vagy végrehajt, esetleg kiemelekedően tanul, vagy magatartásában különösen példamutató, — közös megbeszélés után ilyen képecskét kap. Most épp a papírgyűjtésben ügyeskedünk mindnyájan.
Szorgalmasan cipeljük a töméntelen sok papírt. Alig győzzük a képecskéket kikeresni, annyit kell ajándékba szétosztanunk. De megéri!" **Károssy Réka** őrsvezető, (Szeged, Űrhajós u. 6/B).

„Én még csak hét éves vagyok és kisdobos. Most kezdtem olvasni a KISDOBOS-t. Szeretném megírni, miből vettük az őrsi zászlót. Ősszel vadgesztenyét gyűjtöttünk. Ezt leadtuk az erdészetnek. Az érte kapott pénzből vásároltuk meg őrsi zászlónkat." **Schönek Gabriella** kisdobos, (Piliscsaba, Bajcsy Zs. u. 8. 2081)

„Mi, a tiszalöki iskola könyvbarát szakkörének tagjai gyűjtőmunkát végzünk. Móra Ferenc életét kutatjuk. Elolvastuk a Kincskereső kisködmön-t. Magyarból nyílt órát tartottunk, melyre sok szülő is eljött. A Páva kör dalcsokorral kedveskedett. Szavaló versenyünk is lesz. A Bartók évfordulóra, — mely márciusban lesz — műsorral és gyűjtő munkával készülünk. Beszámolónkat nagy izgalommal készítettük. Sok szeretettel: **negyedik osztályos könyvbarát szakkör és a tanító néni.** Általános iskola, Tiszalök 4450.

Ötleteiteket továbbra is várjuk. Jelünk a borítékon egy gyertya és a 35. szám. Vajon kié lesz az őrsi könyvtár? Vajon kik küldik a legérdekesebb ötleteket, — melyeket máshol is meg tudtok valósítani? Erre kíváncsi a

Kisdobos

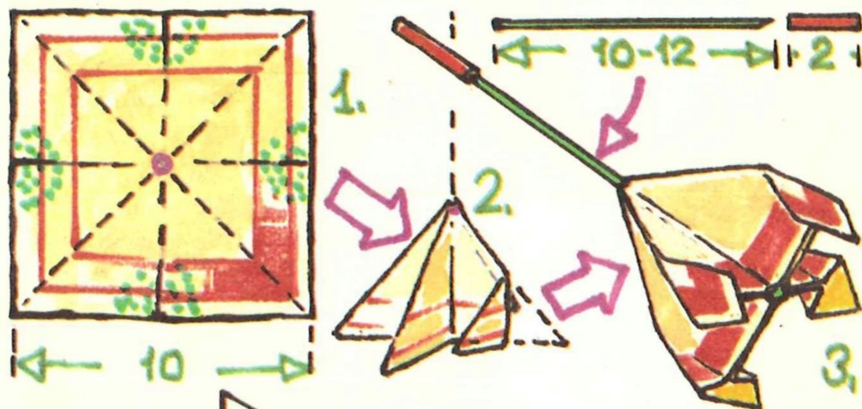
Ferkai Loránt: Szobai célzó játékok

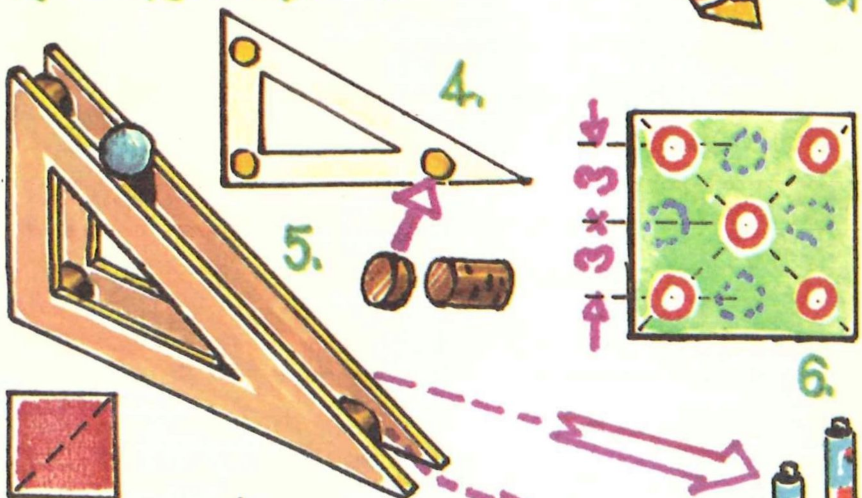
Célbadobó rakéta. Egy 10 × 10 cm-es papírlapot (1) átlósan és felezősen hajtogass, majd hajlítsd sátoralakúra (2). A zöld pontokkal jelzett részeket belülről ragasztózd meg, szúrj át a sátor csúcsán egy hegyesre vágott műanyag szívószál darabot, s nyomkodd egymáshoz a ragasztózott részeket, amelyek közrefogják a szívószálat is. Ennek másik végére húzz 2 cm-es szelepgumi darabkát vagy borsónyi radírgumit. Gyorsabb lesz a rakétád, ha négy sarkát megtöröd és a 3. ábra szerint alakítod. A cél a szoba másik végébe állított papírkosár, üres virágcserép. Az győz, aki tíz dobásból több találatot ér el.

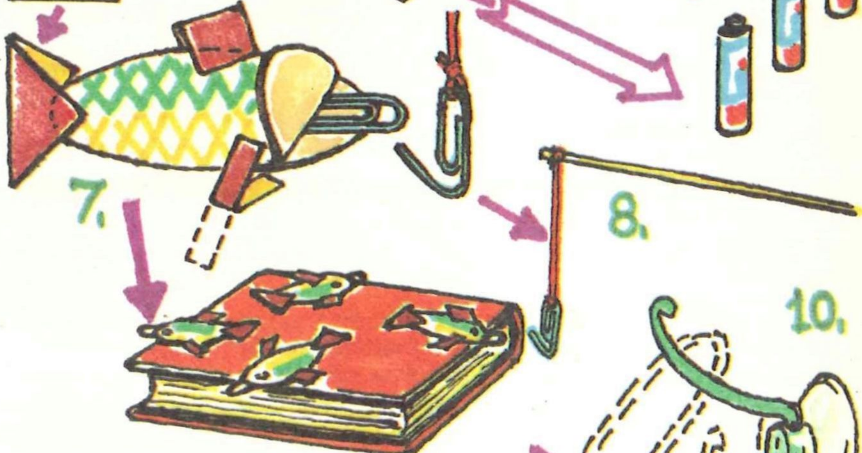
Készíthetsz két régi háromszögvonalzó (4) dugókorongokkal történő összeragasztásával **„célzólejtőt"** (5), amivel asztali kuglit játszhatsz. Az eltalálandó „bábuk" kimerült ceruzaelemek. Ezeket felállíthatod sorban vagy előrajzolt kartonra (6), amihez öt vagy kilenc bábu kell. Kérdés: a lejtőn legurított acélgolyóval hányat ütsz le 50—70—100 cm távolságból, három dobásra?

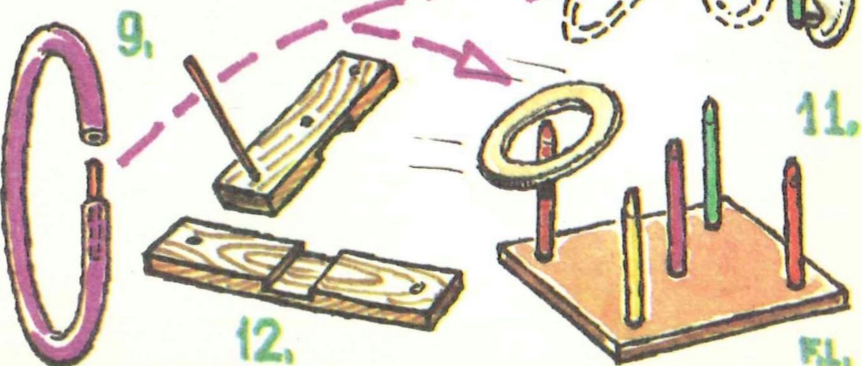
A horgászjátékhoz is kell célzó ügyesség! Vágj rajzlapból 12 ovális darabot, ezeket párosával egymásra ragasztva hat halad lesz (7). Ragassz közéjük egy-egy drót gem-kapcsot, és enyvezett hátú piros papírból ragassz rájuk kívülről farok-, hát-, és melluszonyokat. Tedd a halakat „tóba" pl. egy könyvre úgy, hogy orrkampójuk kifelé álljon. A horgászbot hurkapálca (8), a horog kihajlított gemkapocs, a zsinór háromarasznyi fonal. Ki fog meg 2 perc alatt több halat?

Karikás dobójáték. A karikát görbítsd 30 cm hosszú műanyag csőből vagy kihúzott belű szigetelt villanydrótból (9). Üveges konzerv gumija is jó. A cél, amelyre rá kell dobnod, ajtóra nyomott tapadókorong (10), ennek a kampóját megmelegítve kiegyenesíted, esetleg dróttal helyettesíted. Más megoldás: például földre tett 20 cm-es farost négyzet (11), amelynek fúrt lyukaiba kifogyott filctollakat ragassz. Ha ügyes vagy, úgy 30 cm-es lécekből (12) összeillesztett kereszt-talpba ragaszthatod az öt rudacskát.

6 Februári fejtörő

Keresztrejtvény

Vízszintes: 1. A modern lakásban ez melegít. 8. Úttörőköszönés. 9. Görbe vonal. 10. Erdőírtáskor ilyen a fa. 11. KCE. 12. Falun régen ebben fűtöttek. 14. Ellenséges felderítő. 15. Dácia eleje. 16. Egyszerű szerszám. 17. Nem egészen. 20. Ignác becézve. 21. Ezzel is jól lehet fűteni.

Függőleges: 1. Takar. 2. Kis székek (ék. hiba) 3. Hozzám ellentéte. 4. Boldogság (ő = ö). 5. Személynévmás. 6. Így kergetik el a macskát (két szó). 7. Teve betűi keverve. 11. Fordítva, köszönetünk. 13. Főzéshez használjuk. 14. Az ég színe. 18. GI. 19. Kisbaba-köszönés.

A keresztrejtvényből küldjétek be a **vízszintes: 1, 12, 21.** megfejtését.

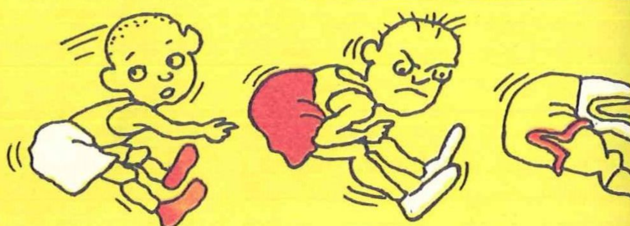
1 T	2 Ü	3 T	4 Ö	5 T	E	6 S	7 T
8 E	L	Ö	R	E		9 I	V
10 D	Ö	L	Ö		11 K	C	E
	12 K	E	M	13 E	N	C	E
14 K	E	M		15 D	Á	C	
16 É	K		17 F	E	L	I	18 G
K		19 P		20 N	Á	C	I
	21 K	Á	L	Y	H	A	

Lóugrás

szerint olvassátok el a csillaggal jelölt betűtől kezdve.

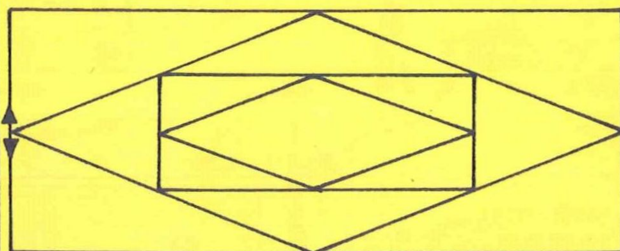
Z	D*	Ó	É
	L	S	
I	N	S	Ö

Egy vonallal

rajzoljátok meg az alábbi ábrát úgy, hogy a vonalak nem keresztezhetik egymást!

Tornaóra

Peti, Feri, Jani, Laci a tornaórán távolugrottak. Feri kisebbet ugrott mint Peti; Jani nagyobbat, mint Laci. Laci nagyobbat, mint Peti. Ki ugrott legnagyobbat és ki legkisebbet?

Számoljunk

Tíz kisdobos között egyenlően szétosztottunk 40 diót. A fiúknak másfélszer annyi jutott, mint a lányoknak. Hány fiú és hány lány volt a kisdobosok között?

Rejtvényfejtők figyelem! E havi megfejtésetekkel együtt küldjétek el a decemberi és a januári megfejtést tartalmazó leveleteket is. Ne felejtsétek ráírni neveteket, pontos címeteket és azt, hányadik osztályba jártok. A megfejtést írjátok le, ne a lapból vágjátok ki a rajzokat. A rejtvényoldal bal felső sarkán lévő számot is tegyétek a borítékba, vagy ragasszátok rá a levélpapírosra. E nélkül a játék érvénytelen. Aki nyerni akar, annak valamennyi fejtörőt meg kell oldania (nemcsak a keresztrejtvényt!)

kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja XXX. évf. 2. sz.
Szerkesztő: Kelemen Sándor

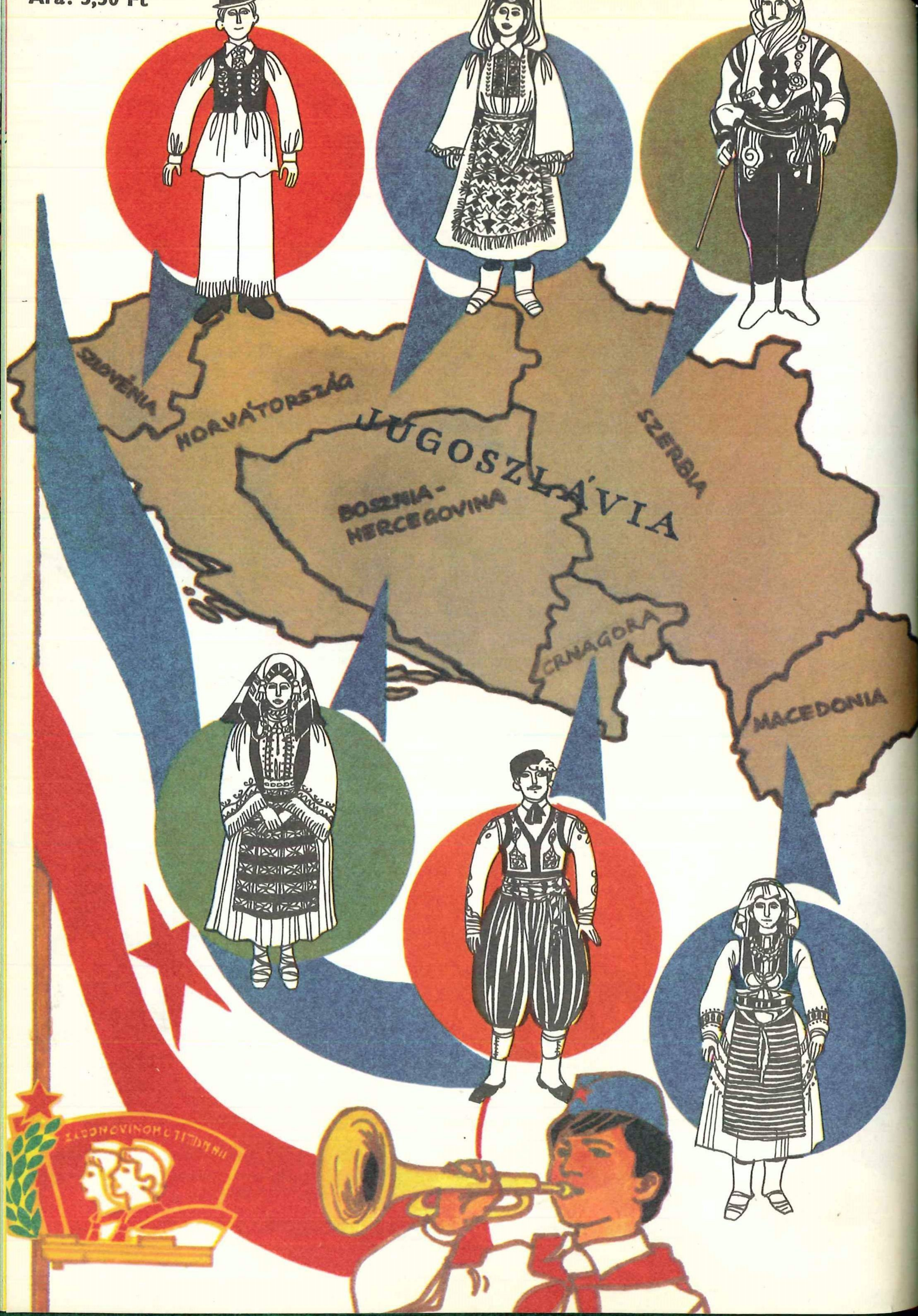
Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100. Telefon: 660-162
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: dr. Petrus György
Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay u. 16. Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben
és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI) 1900 Budapest V., József nádor tér 1. közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Megjelenik évenként tíz alkalommal.
Előfizetési díj 1 évre 55,— Ft, I. félévre 33,— Ft, II. félévre 22,— Ft, negyedéves előfizetés nincs.
Készült a Kossuth Nyomdában. 80.0938. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
INDEX: 25.442
HU ISSN 0450-3287
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címoldal **Keresztes Dóra**, a hátsó borító **Görög Júlia** munkája
A képtörténetet **Papp László** írta, **Felvidéki András** rajzolta

ÓRIÁSOK PEDIG NINCSENEK!

Vida Győző rajza

Ára: 3,50 Ft

JUGOSZLÁVIA
SZLOVÉNIA
HORVÁTORSZÁG
BOSZNIA-HERCEGOVINA
SZERBIA
CRNAGORA
MACEDONIA